

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola:

Ústav estetiky
2.2.2010
Datum odevzdání posudku:

Veronika Vanžurová
Jméno:
Estetika
Obor:

Recenzent * / **Mgr. Jan Staněk, Ph.D.**
bakalářská práce
Vedoucí */
Mgr. Ondřej Dadejčík, Ph.D.
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

LÁOKOÓN GOTTHOLDA EPHRAIMA LESSINGA - PROMĚNY INTERPRETACÍ

.....
(téma)

Veronika Vanžurová se ve své bakalářské práci *LÁOKOÓN GOTTHOLDA EPHRAIMA LESSINGA - PROMĚNY INTERPRETACÍ* pokouší nastínit jednak historii problematiky rozlišování uměleckých druhů, dále Lessingovu polemiku s Winckelmannem a také další osudy Lessingova vymezení malířství a básnictví, zejména ve vztahu k teoriím moderního umění.

Studentka začíná stručným vylíčením Lessingova života a doby a už zde se projevuje jeden aspekt základního nedostatku jejího textu a tím je práce s literaturou. V tomto případě se jedná o její nekritické užívání: postavit oddíl pojednávající o historickém pozadí Lessingova života *výhradně* na podání marxisty Mehringa se vskutku nejeví jako nejšťastnější nápad. Závažnější ovšem je to, že autorka velice často parafrázuje sekundární literaturu nebo z ní doslovně překládá, aniž by na tuto skutečnost upozornila patřičným odkazem. Taková místa jsou velmi četná, dva obsáhlejší doklady postačí:

Studentka: „Tento fakt jedním úderem boří legitimitu Lessingova duchaplného argumentu, který musel tak usilovně formulovat, a který zamýšlel použít pro otevření vlastního estetického pojednání. Z těchto okolností je patrný Lessingův odpor vzdát se poutavého opodstatnění a rovněž obeznámit čtenáře s názory, které Winckelmann vyjadřoval v *Geschichte*. Raději, než aby uznal cizí myšlenky, dal přednost uvést svého čtenáře v omyl tím, že mu předložil Winckelmanovu historii umění až ve 26. kapitole Láokoóna. Tím v podstatě předstíral, že napsal předcházejících 25 kapitol, aniž by četl Winckelmannovu práci.“ (s.24)

V.A.Rudowski ve studii *Lessing contra Winckelmann*: „Thus with one stroke Winckelmann demolishes the legitimacy of the ingenious argument which Lessing had so painstakingly formulated and which he intended to use as an opening for his own aesthetic treatise. Under the circumstances, it is easy to understand Lessing's reluctance to give up an arresting argument and his failure to apprise his readers of the views that Winckelmann expresses in his *Geschichte*. Rather than acknowledge these ideas, Lessing prefers to mislead his readers by feigning receipt of Winckelmann's history of art in the twenty-sixth chapter of *Laokoon* and to pretend that he had already written the preceding twenty-five chapters without having read the *Geschichte*.“

Tento doslovný překlad zůstává bez odkazu – autorka sice zmiňuje Rudowskiho jméno, neuvádí ale, že se jedná o citaci. Jinde už se v souvislosti s přeloženou pasáží o Rudowskim vůbec nemluví:

„Tím se nyní dostáváme ke druhému nesouhlasu, kterým Lessing s Winckelmannem polemizoval. Jedná se o spor, v jakém období byla vytvořena socha Láokoónta. Toto sousoší je s největší pravděpodobností dílem Hagesandrose, Polydorose a Athanadorose, umělců z éry helénismu. Plinius, ze kterého známe jména těchto tří autorů, bohužel neuvedl, kdy přesně žili. Winckelmann v jeho *Geschichte* předpokládá, že sousoší pochází z doby Alexandra Velikého. Lessing se na druhé straně domnívá, že sousoší bylo vytvořeno v době Tita, který byl císařem v letech 79–81 n. l. Dnes je však všeobecně známo, že ani jedna z těchto domněnek nebyla pravdivá. Poslední studie Láokoóntova sousoší ho datuje do roku 45 př. n. l. To je přibližně uprostřed mezi výše zmíněnými daty navrhovanými Lessingem a Winckelmannem. Důvod, proč je Lessing tak odhodlaný v posunu data, je ten, že si přeje podepřít svoji tezi, že oba staré národy rozuměly estetickému omezení, které je rozmanité v užití uměleckých prostředků. Za účelem podpory svých argumentů vyjádřil Lessing domněnku, že tvůrci Láokoónta byli již obeznámeni s trojským knězem v *Aeneidě*, a že se tak vyhnuli znázornit pokřivené tváře, protože by jinak nesplnili pravidla pro umělce pracující se sochou. Lessingův spor nad datem sochy se ukazuje jako další forma argumentu nad Winckelmannem, se kterým započal pojednání o Láokoóntovi.“(s.22-3)

Rudowski: „Lessing's second disagreement with Winckelmann is, on the surface, far more straightforward than the one just examined. The argument centers, it may be recalled, on the date at which the statue of the Laocoon group was executed. The group is the work of three artists of the Hellenistic period-Hagesandros, Polydoros, and Athanadoros. Unfortunately Pliny, from whom we learn the names of the artists, does not say a word with regard to the time they lived. In his history of art, Winckelmann supposes the statue to date from the time of Alexander the Great. On the other hand, Lessing would have us believe that the date of the statue may have been as late as the time of Titus, who was emperor from A.D. 79 to 81. Modern scholarship, however, agrees with neither. The most recent authoritative study of the Laocoon group, for example, places it in the early second century B.C., that is, approximately midway between the dates proposed by Lessing and Winckelmann. (---) The reason that Lessing is so intent on moving the date well into the Silver Age is that he wishes to corroborate his thesis that the ancients both understood and complied with the aesthetic limitations which are inherent in the different artistic media. Specifically, for the purpose of advancing his argument, Lessing would have liked to have been in a position to say that the sculptors of the Laocoon group were already familiar with the passage concerning the Trojan priest in the Aeneid (---) and that they avoided representing their subjects' faces distorted by screams because to have done so would have constituted a breach of the two inviolable rules for the plastic artists of antiquity (---). Thus Lessing's dispute over the date of the statue turns out to be another form of the argument against Winckelmann with which he opened the Laocoon.“

Pasáže v 1. a v podstatě celý 2. oddíl III. části práce (*Hodnota Lessingovy analýzy v komparaci s Winckelmannovým dílem*) jsou neodkazovaným překladem z Rudowskiho, ale i v ostatních oddílech diplomantka odkazování na literaturu opomíjí (např. 4. oddíl II. části, kde překládá mj. z Markiewiczovy studie *Ut Pictura Poesis...* nebo strana 27, kde zjevně používá paragraf 101 ze *Současné estetiky* Morpurgo-Tagliabue). Dalším problémem např. je, že při zacházení se sekundární literaturou nerozlišuje to, co dotyčný autor sám říká a co cituje (např. na straně 33 překládá s (volným) odkazem na McClaina a jeho studii *Time in the Visual Arts: Lessing and Modern Criticism* věty Josepha Franka). Seznam použité literatury obsahuje tituly, na něž v práci není jediný odkaz (např. Mitchell, Morpurgo-Tagliabue), na druhé straně

jedním z ústředních témat práce jsou texty Winckelmannovy, dokonce se zprostředkovaně citují, ale v seznamu použité literatury nejsou.

Hodnotu práce dále snižuje množství pravopisných chyb a překlepů a chybějících slov, vadí rovněž chybné psaní a skloňování řeckých jmen, komolení jiných („Franc Mehrig“ s.8; „James Joice“ s.33). Závažnější jsou ovšem stylistické neobratnosti a nesrozumitelné formulace dané zejména toporným a zcela naivním překládáním z angličtiny, které nebere na vědomí, že slova jako „argument“, „since“ nebo „apprehend“ mohou mít více významů: „Lessingův spor nad datem sochy se ukazuje jako další forma argumentu nad Winckelmannem, se kterým započal pojednání o Láokoónovi.“(s.23) „Od té doby by se mohl Agamemnon spoléhat na řecký zvyk...“ (s.26) (Rudowski: „Since Agamemnon could usually rely on the Greeks (---). „(---) význam je zatčen simultánním viděním v prostoru.“(s.33) (McClain cituje Franka: „(---) meaning is apprehended by the simultaneous perception in space (---).) Podobných pochybení je bohužel v celé práci nepočítaně a v některých místech znesnadňují čtení natolik, že smysl textu se dá jen odhadovat. Problematické je také množství zkratkovitých tvrzení typu: „S příchodem fotografie tak z malířství naprosto zmizel realismus, na který byl v této oblasti odjakživa kladem důraz.“ (s. 23)

Nicméně vzhledem k tomu, že vypočítané nedostatky mají převážně formální povahu a po obsahové stránce práce většinou prozrazuje uspokojivou úroveň zvládnutí tématu, porozumění odborným textům a schopnosti souvisle sledovat vymezenou problematiku, navrhuji hodnocení *dobře*. Veronice Vanžurové bude doporučeno, aby do budoucna dotyčné formální náležitosti nezanedbávala, zejména pokud bude chtít uspět s magisterskou diplomovou prací.

d o b ř e

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:

.....
podpis recenzenta bakalářské práce

Čes. Budějovicích 2. 2. 2010
V dne

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte

